

Penttjärvi Johanna

11.11.2024

Talousvaliokunta
Eduskunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain 3 ja 11 luvun muuttamisesta

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua tähän erittäin tärkeään asiaan, joka vaikuttaa merkittävästi kemianteollisuuden yritysten toimintaympäristöön, luvituksen ennakoitavuuteen ja investointihalukkuuteen.

Kemianteollisuus on tehnyt aktiivisesti työtä vesistökuormituksen vähentämiseksi. Tästä esimerkkinä on Responsible Care -ohjelma, jonka avulla erilaisia vesipäästöindikaattoreita on seurattu jo yli 30 vuotta. Useasta päästöindikaattorin toimialakohtaisesta raportoisesta on voitu jopa luopua, koska niiden päästöt ovat vähentyneet niin merkittävästi koko kemianteollisuuden osalta. Tuloksiin voi tutustua nettisivuillamme (<https://www.kemianteollisuus.fi/tietoa-alasta/ala-numeroin-graafit/>)

Laitoksemme sijaitsevat ympäri Suomea, useasti vesistöjen lähetyvillä. Veden riittävyys sekä hyvä laatu on laitosten toiminnoille ensiarvoisen tärkeitä. Laitokset ovat pääosin ympäristöluvituksen piirissä, ja noin 80 laitoksessa sovelletaan eri BAT-päätelmien mukaista parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Useat Kemianteollisuuden yritykset ovat mukana alueellisissa vesienhoidon yhteistyöryhmissä ja tekevät myös vapaaehtoisia vesienhoitotoimia.

Esitetty lainsäädäntöehdotus on saatava paremmaksi, jotta näitä eri puolilla Suomea sijaitsevia laitoksia voidaan jatkossakin kehittää ja olemassa olevaa infraa käyttää sekä investoida uusiin ja olemassa oleviin laitoksiin. Katsomme, että lainsäädäntöehdotus on ristiriidassa EU:n tavoitteen kanssa käyttää olemassa olevia teollisuusalueita mahdollisimman tehokkaasti. Myös investoinnit uusiin kemianteollisuuden laitoksiin, kuten vihreän siirtymän edellyttämiin laitoksiin ja hankkeisiin, pitää turvata. Tällaisenaan lakiehdotusta ei nähdä investointeihin kannustavana, vaan jopa olemassa olevan toiminnan tulevaisuuden osalta epävarmuutta lisäävänä ehdotuksena.

Suomen vesien tila ei ole kehittynyt toivotulla tavalla, eikä Suomessa ole päästy EU:n asettamiin vesien tilaa koskeviin tavoitteisiin vuoteen 2015 eikä vuoteen 2021 mennessä. Toivoa on vielä vuoden 2027 osalta, mutta konkreettisia toimia tarvitaan hajapäästöjen kuriin saamiseksi.

Alueellisista vesienhoitosuunnitelmista käy ilmi, että Suomen vesien kuormittavat tekijät ovat karkeasti jaettavissa kolmeen osaan: luonnonhuuhtoumaan noin 40 %, hajakuormitukseen noin 50 % ja pistepäästöihin noin 10 %. Teollisuuden osuus kokonaiskuormituksesta on noin 5 % luokkaa. Kokonaisuudessaan pistepäästäjien rooli vesien kuormittajina on Suomessa pienempi kuin EU:ssa yleisesti.

Pidämme vesiensuojelua ja vesien tilan parantamista erittäin tärkeänä kansallisena kysymyksenä.

Ilmastonmuutoksen tuomat vaikutukset esimerkiksi luonnonolosuhteista johtuviin kuormituksiin tulevat lisääntymään tulevina vuosina, ja siksi resilienssiä tulisi vahvistaa sekä vihreän siirtymän hankkeisiin investoimalla että vesien tilaa ja kantokykyä parantamalla ja ennakoimalla muutoksia lainsäädäntötyössä.

Pentjärvi Johanna

11.11.2024

Kemianteollisuus ry jäsenistöineen on seurannut tiiviisti lainsäädännön valmistelutyötä lähes kaksi vuotta. Olemme tuoneet huoliamme ja huomioitamme esille monissa eri kohdissa, niin sidosryhmätilaisuuksissa, lausunnoissa, tapaamisissa kuin selvityksissä. Näkemyksemme on, että esimerkiksi **lain soveltamisalaan liittyviä selkeyttämistoiveitamme ei ole huomioitu**. Soveltamisalan tulee olla selkeä, eikä se saa jättää varaa tulkinnalle tai epäselville käsityksille.

Siksi tärkeimpänä muutosehdotuksena nostamme pykälämuutoksen, jossa tarkkasanaisesti rajataan lain soveltamisala **"uusiin hankkeisiin tai toiminnan olennaiseen muutokseen, jolla on myös merkittävä vaikutus vesistöön."**

Joltain osin esitys on selkiytynyt matkan varrella. Kuitenkin esityksen tulkinnanvaraisuus hankaloittaa virkamiestyötä ja lisää resurssitarvetta viranomaisissa. Näemme vaarana, että ehdotus lisää alueellista eriarvoisuutta toiminnanharjoittajien välillä sekä eri toimijoiden välillä: lupavelvolliset toimijat joutuisivat eriarvoiseen asemaan muiden vesien tilaan vaikuttavien hankkeiden ja toimenpiteiden rinnalla.

Esityksen yritysvaikutukset ja EU:n vesipolitiikkaa koskeva sääntely

Esityksessä kuvattu sujuvoittamis- ja investointien edistämisaikutus ei vastaa toimialan lupamenettelyjen todellisuutta. Suurin huoli EU:n vesipolitiikkasääntelyyn ja siten myös käsillä oleviin kansallisiin lakiesityksiin liittyen on se, voidaanko vihreän siirtymän hankkeille, joihin osa kemianteollisuuden hankkeista kuuluu, saada Suomessa lupia vai toteutetaanko hankkeet jossakin muualla. Käytännössä esitys saattaa hyödyttää esityksessä arvioitua, määrältään noin viittä (5) hanketta vuosittain, jos poikkeus mahdollistaa niiden toteuttamisen. Näiden hankkeiden kannalta on luonnollisesti tärkeää ja kannatettavaa, että **esityksellä mahdollistetaan nyt ympäristötavoitteista poikkeaminen lupa-asiaa käsiteltäessä eikä 6 vuoden välein tapahtuvan vesienhoidonsuunnittelun yhteydessä, kuten tähän saakka.**

Lakiesityksen tosiasiallinen merkitys on se, että kansalliseen lainsäädäntöön tuodaan sitovina VPD ympäristötavoitteet (4 art.), EU:n tuomioistuimen siihen perustuvat ratkaisut (erityisesti Weser ja Nordss) sekä komission suositukset. Sinänsä oikeustilan voi sanoa lakiesitysten perusteella selkeytyvän, mutta enimmäkseen siihen suuntaan, että entistä useammin tullaan tilanteeseen, jossa lupahakemuksia joudutaan hylkäämään. Tämä johtuu siitä, että EU:n tuomioistuimen ratkaisujen vuoksi kiellettyä pintavesimuodostuman heikennyksenä on pidettävä jo yhdenkin ekologisen laatutekijän heikennystä yhdellä luokalla. Suomessa pintavedet ovat kuormittuneet pitkän ajan kuluessa, ja uusien hankkeiden vaikutus kokonaiskuormaan voi olla esimerkiksi 3–5 %:n luokkaa. Lupaa ei voida myöntää, jos yksittäinenkin parametri muuttuisi vähänkin. Hankkeen toteuttajilla ei ole tällä hetkellä käytössään mitään keinoja vaikuttaa asetelmaan, sillä esimerkiksi kompensatiokeinoja ei ole kehitetty eikä niistä ehdoteta mitään sääntelyä. Tilanne vaatisi myös EU:n toimia vesipolitiikkasääntelyn korjaamiseksi, johon voikin avautua tilaisuus EU:n uuden lainsäädäntökauden aikana (vesikysymykset ovat agendalla mukana).

Yksityiskohtaiset kommentit hallituksen esitykseen

Hallituksen esitystä on valmisteltu varsin pitkään, jo vuodesta 2022 saakka. Kemianteollisuus on useita kertoja ottanut lakiluonnoksiin kantaa, ja valmistelun aikana joitakin säädösteknisiä ja eräitä sisällöllisiäkin seikkoja on saatu korjattua parempaan suuntaan. Tässä lausunnossa kiinnitetään huomiota sellaisiin lakiesitysten kohtiin, jotka Kemianteollisuus ry:n näkökulmasta vaatisivat eduskuntakäsittelyn yhteydessä vielä muutoksia. Muutoksilla olisi investointeja turvaavaa vaikutusta sekä toiminnanharjoittajan tulevaisuuden ennakoitavuutta lisääviä vaikutuksia.

Vesien tilan tavoite (20 a §)

Penttjärvi Johanna

11.11.2024

Yksi keskeisimmistä kysymyksistä on **lain soveltamisala**. On tärkeää, että soveltamisala on selkeä, eikä jätä varaa tulkinnalle ja epäselville käsityksille. Nykyisellään kirjattuna soveltamisala jättää vielä epäselväksi sen, missä tilanteissa lakia sovellettaisiin ja lupia avattaisiin, eli koskeeko laki vain uusia hankkeita ja toimintoja vai myös olemassa olevaa toimintaa luvanmuutostilanteissa. Esimerkiksi YSL:n nojalla myönnetty ympäristölupa voidaan avata useista eri syistä (muun muassa EU:n teollisuuspäästädirektiivin päivityksen johdosta, toiminnan muutos- tai tekniikan päivitystilanteissa, toimintaa olennaisesti muutettaessa tai laajennettaessa, valvojan viranomaisen aloitteesta jne.). Kaikilla luvanmuutoksilla ei kuitenkaan ole vaikutuksia vesimuodostumiin.

Esityksen perusteluissa on nyt pyritty selkeyttämään ja rajaamaan soveltamisalaa. Perusteluteksti on oikeasuuntainen ja kannatettava, mutta jättää oikeustilan edelleen epävarmaksi. Perustelujen mukaan (s. 51) esityksen 21 a §:ään *vesien tilatavoitteen soveltamisessa olisi kyse sellaisesta uudesta hankkeesta tai toiminnasta tai niiden olennaisista muutoksista, että uusi lupa tarvittaisiin*.

Kemianteollisuus ry ehdottaa, että rajausta tehtäisiin pykälään. Näin tärkeää asiaa ei pitäisi jättää perustelutekstin varaan, vaan 20 a §:ää tulisi vielä eduskuntakäsittelyn aikana korjata niin, että soveltamisalan ulkopuolelle rajataan olemassa olevien toimintojen luvan muuttaminen. Tämä voitaisiin tehdä niin, että soveltamisen ulkopuolelle jäisivät kaikki muut luvanmuutostilanteet paitsi ne, joissa olemassa olevaa toimintaa muutetaan niin olennaisesti, että käytännössä tilanne vastaa uuden toiminnan luvittamista. Samalla olennainen toiminnan muutos tarkoittaisi merkittäviä uusia vaikutuksia vesimuodostuman tilaan.

Esityksessä todetaan myös, että tarkoitus ei ole muuttaa YSL:n tai VL:n mukaisia luvan tarkistamista koskevia säännöksiä eikä sen myötä lupien muuttamisen soveltamiskäytäntöä. Tämäkin kohta on tärkeä, koska sillä ilmeisesti tarkoitetaan, ettei 20 a §:n nojalla voida avata voimassa olevia ympäristö- tai vesitalouslupia. Kemianteollisuus ry esittää, että tämäkin seikka kirjataan pykälään selvästi, jotta lain soveltaminen olisi tältä osin ennakoitavaa. Tähänkin tarvittaisi selkeät lain soveltamisohjeet.

Vesimuodostuman luokan muuttaminen luvan käsittelyn yhteydessä

Esityksen valmistelun aikana Kemianteollisuus ry on useasti tuonut esille sen, ettei vesienhoidon suunnittelussa määritetty veden tilan luokka välttämättä vastaa veden tilaa siinä vaiheessa, kun haetaan lupaa. Vesienhoitokaudet ovat 6-vuotiskausia, ja ensi kevään aikana luokitellaan vesien tilaluokat seuraavalle vesienhoitokaudelle 2028-2033, vuosien 2017-2023 aineistolla. Luokittelun taustatieto ei ole alun alkaenkaan aina ole ollut riittävää, vaan se on voinut perustua pelkkään asiantuntija-arvioon eikä todellisiin mittauksiin, tai tieto voi olla vanhaa siinä vaiheessa, kun lupaa haetaan.

Kemianteollisuus on esittänyt lainvalmistelun aikana, että lakiin lisättäisiin mahdollisuus muuttaa vesimuodostuman tilan luokka lupakäsittelyn yhteydessä, jos hankkeen suunnittelu- ja lupavaiheessa laaditut selvitykset ja mahdollinen muu tieto osoittaa, että luokka tai luokan yksittäiset laatutekijät on luokiteltu virheellisesti. Virheellisellä luokittelulla voi olla kriittinen vaikutus lupa-asian käsittelyssä. Kemianteollisuus on myös esittänyt, että vesien tilaan liittyvä tieto tulee olla yhtä lailla toiminnanharjoittajien saatavilla, kuin viranomaistenkin, ja tähän hallituksen budjettiesitys sekä PISARA-hanke vastaavat hyvin.

Esityksen 20 a ja b §:ssä todetaan, että hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta. Esityksen perustelujen mukaan (s. 51–52) vesienhoitoviranomainen arvioi tietojen luotettavuuden ja edustavuuden. Hankkeen vaikutusta tulisi arvioida suhteessa vesimuodostuman nykyiseen tilaan, joka voisi olla poikkeava vesienhoitosuunnitelmassa esitetystä tila-arviosta. Näillä uusilla ja ajantasaisilla tiedoilla voi olla merkitystä arvioitaessa hankkeen vaikutuksia vesiin. Lisäksi esityksen perusteluissa todetaan, että toiminnanharjoittaja toimittaa vesimuodostuman tilasta kokoamansa tiedot vesien- ja merenhoidon suunnittelun tietojärjestelmään.

Pentjärvi Johanna

11.11.2024

Vesienhoitoviranomaisen luotettavaksi arvioimat muut ajantasaiset tiedot voidaan siten huomioida myös seuraavien vesienhoitosuunnitelmien laadinnassa vesimuodostumien tilaa arvioitaessa.

Perustelut on sinänsä hyvin kirjoitettu, mutta herää kuitenkin kysymys, eikö asian voisi myös tuoda pykälään? Eduskuntakäsittelyn yhteydessä tätä voitaisiin vielä harkita. Selvitykset lisäävät toiminnanharjoittajan kustannuksia ja hallinnollista taakkaa, joten olisi kohtuullista, että nämä selvitykset olisivat sitten myös viranomaisten käytössä.

Vesipuitedirektiivin sallimien joustojen täysimääräinen hyödyntäminen: 1 Ilmastonmuutos

Ehdotetun 20 a 1 §:n mukaan vesienhoidon tavoitteena on, että pintavesimuodostumissa ja pohjavesimuodostumissa tulee saavuttaa vähintään hyvä tila tai niille vesienhoitosuunnitelmassa 22, 24 tai 25 §:n nojalla asetettu muu tilatavoite. Lain 22 §:ssä säädetään keinotekoisista ja voimakkaasti muutetuista vesimuodostumista, 24 §:ssä lievennetyistä ympäristötavoitteista ja 25 §:ssä hyvän tilan saavuttamisesta vaiheittain. On kannatettavaa, että esityksessä on terävöitetty kyseisten poikkeuksen käyttöä ja säädetty ne nyt velvoittaviksi, jos käytön edellytykset täyttyvät. Tässäkin kohdassa perusteluja olisi tullut viedä pidemmälle ja avata sitä, kuinka poikkeuksia on tarkoitus soveltaa hankkeen lupaharkinnan yhteydessä.

Esityksessä on jätetty huomioimatta VPD 4(6) artiklassa säädetty: ” *Vesimuodostumien tilan tilapäisen huononemisen, joka johtuu luonnon tai ylivoimaisen esteen aiheuttamista olosuhteista, jotka ovat poikkeuksellisia ja joita ei ole kohtuudella voitu ennakoida, etenkin erittäin suurista tulvista ja pitkäaikaisesta kuivuudesta, tai jotka johtuvat onnettomuuksista, joita ei ole kohtuudella voitu ennakoida, ei katsota rikkovan tämän direktiivin vaatimuksia.*” Kohta tulisi ottaa Suomessa käyttöön ja säätää siitä VMHJL:ssä, kuten muistakin VPD:n 4 artiklan mahdollisuuksista. Kuivuuden ja tulvien vaikutukset tulevat todennäköisesti vaikuttamaan vesien tilaan ilmastonmuutoksen edetessä eikä onnettomuuksista johtuvia vaikutuksia pidetä VPD:n rikkomuksena. Se, ettei kuivuudesta ja tulvista tulevia vaikutuksia katsota direktiivin rikkomuksiksi, pitäisi koskea myös hankkeen vaikutusten arviointia lupamenettelyssä ja niiden erottelua toisistaan. Onnettomuuksia koskevalla kohdalla voi olla merkitystä esimerkiksi ennallistamistavoitteita asetettaessa.

Vesipuitedirektiivin sallimien joustojen täysimääräinen hyödyntäminen: 2 Jokisuiden vaihettumisalueiden käyttöönottaminen

Kemianteollisuuden hankkeita sijoittuu myös Itämeren ja Suomenlahden rannikkoalueille. Suomessa ei ole vesienhoitosuunnittelussa otettu käyttöön VPD:ssä säädettyjä jokisuiden vaihettumisalueita (VPD 2(6) art.), vaikka on selvää, että merivesi vaikuttaa jokiveden laatuun ja jokivesi meriveden laatuun (muun muassa laskujokien mukana kulkeutuvat haitta-aineet, suolaisuus jne.).

Vastaavasti kuin vesimuodostuman luokan osalta, lupa-asian yhteydessä pitäisi jokisuiden vaihettumisvyöhykkeille laatia ominaispiirteiden selvitys jokisuun vaihettumisalueen määrittämiseksi sekä tarkistaa rannikkovesimuodostuman tilan luokka. Tällaiselle menettelylle pitäisi säätää määräaika, esim. 3 kuukautta, jossa toimivaltaisen ELY-keskuksen tulisi määräytyä tehdä. Muutos olisi toteutettavissa eduskuntakäsittelyn aikana tai eduskunta voisi antaa asiaa koskevan ponnin. Kun vaihettumisalueita ei ole otettu käyttöön ja määritetty, tällaisten alueiden luokittelu jää nyt viranomaisten oman arvion varaan, ja pelkona on, että alueelliset arviot eroavat toisistaan.

Poikkeaminen ja kriittisten raaka-ainehankkeiden yleisen edun mukaisuus

Lakiesityksessä vesienhoidon ja meren hoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (1299/2024, jäljempänä VMHJL) säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa ympäristötavoitteista (uusi 20 c §). Poikkeaminen vesien tilatavoitteesta (uusi 20 a §) ja heikentämättömyysvaatimuksesta (uusi 20 b §) olisi mahdollista uusissa hankkeissa tai toiminnoissa erikseen säädetyillä edellytyksillä. Poikkeus tehtäisiin ympäristönsuojelulain

Penttjärvi Johanna

11.11.2024

(527/2014, jäljempänä YSL) tai vesilain (587/2011), jäljempänä VL) mukaisen lupa-asian yhteydessä. YSL:ssä (49 a §) ja VL:ssä (3:4(a §)) säädettäisiin poikkeamisesta vastaavasti niin, että lupaviranomainen myöntäisi lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen VMHJL:n 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista ja 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä.

VMHJL:n 20 c §:n 3 momentissa säädettäisiin uusiutuvan energian hankkeiden olevan yleisen edun mukaisia, kun poikkeusta haetaan. Strategisia raaka-ainehankkeita koskee vastaavanlainen säännös hankkeiden yleisen edun mukaisuudesta sovellettaessa VPD:n sallimaa poikkeusta ympäristötavoitteista. Asiasta säädetään EU:n asetuksessa kriittisistä raaka-aineista (1252/2024, 10(2) art.), jäljempänä CRMA). Osana kemianteollisuutta esimerkiksi akkuteollisuuden hankkeet kuuluvat CRMA:n piiriin. Jotta CRMA-hankkeiden yleisen edun mukaisuus tulee asianmukaisesti huomioiduksi vesienhoidon ympäristötavoitteista haettava poikkeuksen yhteydessä, tulisi säännöstä täydentää CRMA:n strategisilla hankkeilla uusiutuvan energian hankkeiden ohella. Vastaavasti säännöstä tulisi täydentää myös ns. Nettonolla-asetuksen mukaisilla hankkeilla. Niitä ovat esimerkiksi uusiutuvan energian teknologiat ja akkuteknologiat. Nettonollahankkeille ollaan parhaillaan säätämässä etusijaa ympäristöluvituksessa.

Esityksessä ehdotetun poikkeuksen vesien ympäristötavoitteista voi saada ainoastaan, jos kyseessä on erinomaisessa tilassa oleva pintavesimuodostuma. Valtaosa niistä pintavesimuodostumista, joihin hankkeet vaikuttavat, ovat erinomaista tilaa huonommassa tilassa, jolloin poikkeaminen ei tule kyseeseen lähtökohtaisesti. Hankkeen sijoittumista ei voi "optimoida" vesien tilan mukaan, vaan siihen vaikuttavat useat seikat, kuten logistiikka ja maa-alueen saatavuus.

Esityksen suhde pohjaveden pilaamiskieltoon (YSL 17 §) on jäänyt selventämättä

Pohjavesien pilaantumisvaikutusta koskevan sääntelyn osalta lakiesityksen valmistelu vaikuttaa keskeneräiseltä. Eduskunnan tulisi vakavasti pohtia esityksen korjaamista. Puutteellisuus koskee ehdotettavan uuden sääntelyn ja voimassa olevan YSL:n 17 §:n välistä suhdetta. YSL 17 §:ssä säädetään pohjaveden pilaamiskiellost, mikä on yksiselitteinen ja tiukempi kuin EU pohjavesidirektiivi.

Ympäristöministeriön toimeksiannosta on vuonna 2024 valmistunut selvitys: Ympäristölaatonormit pohjaveden pilaantumisen ja puhdistustarpeen arvioinnissa (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:20). Selvitys käsittelee nimenomaisesti EU:n pohjaveden laatonormeja, joita lakiehdotuksetkin siis koskevat, laatonormien merkitystä lupamenettelyssä sekä pohjaveden ja maaperän puhdistustarpeen arvioimisessa. Selvityksessä päädytään muun muassa seuraavaan: *"Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen harkinta on ilmeisesti ollut riittävä pohjaveden suojelemiseksi, eikä lupapäätösharkinnassa ole ollut tarvetta laatonormien käytölle. Kun pohjaveden pilaamiskieltoon nojautuva järjestelmä on ollut suhteellisen toimiva lupaharkinnassa, voisi olla riittävää, että ympäristönsuojelulain 17 §:ää tarkistettaisiin siten, että ympäristölaatonormit tulisivat muodollisestikin osaksi pilaamiskiellon soveltamisalaa. Tällöin olisi kuitenkin tärkeää varmistaa laatonormien oikea soveltamiskäytäntö---, jotta niistä ei tulisi paikallisten päästöjen hallinnassa käytettäviä raja-arvoja."*

Kemianteollisuus ry esittää, että eduskunta ottaisi käsittelynsä yhteydessä huomioon kyseisen selvityksen. Selvityksessä päädytään siihen, että jos uusia ehdotuksia pohjavesille edes tarvitaan, oikea paikka säätämiselle on YSL 17 §. Nyt esitettyjen säännösten osalta ainakin 20 b §:n 1 momentin 2) kohta (*Heikentämättömyysvaatimus*) vaikuttaa selvityksen valossa turhalta ja 49 §:n 7) kohdan "pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantuminen" tulisi korvata pohjaveden pilaamiskiellon vaarantumisella.

Lisätietoja:

Johanna Penttjärvi, asiantuntija, vastuullisuus, Kemianteollisuus ry
Pia Vilenius, toimitusjohtaja, Akkuteollisuus ry